

Inleiding dhr. Sjef Robroek COA

Informatiebijeenkomst voor religieuzen over vluchtelingen en opvang.

d.d. 18 februari 2016, klooster Dochters van Maria en Jozef, Papenhulst 5, Den Bosch

Het COA, Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers is afgelopen jaar voor een majeure opgave komen te staan, door de sterk verhoogde instroom van asielzoekers.

De huidige instroom is fors hoger dan aan begin van 2015 was verwacht. Volume en m.n. snelheid van instroom liggen ook hoger dan de vorige piek eind jaren negentig. Toen waren er op het hoogtepunt zo'n 98.000 asielzoekers in ons land. Elke week zijn er nu zo'n 6 nieuwe locaties nodig van minimaal 500 plekken. De verwerving van capaciteit op de reguliere wijze, waarbij de COA ruimtes zoekt en vraagt aan gemeenten, leverde in deze situatie te weinig resultaat op. Daarom zijn ook de veiligheidsregio's en provincies gevraagd te helpen.

Enkele cijfers

- **60 miljoen** mensen zijn op de vlucht. Grotendeels worden zij in de regio opgevangen. Honderdduizenden mensen komen ook naar Europa.
- Klein deel komt naar Nederland, de **instroom** varieert sinds begin dit jaar per week tussen 600 en 700 asielzoekers
- Momenteel is de bezetting in de centrale opvang **46.609 mensen**. Bijna 15.500 bewoners in COA-locaties zijn vergunninghouders. Gemeenten hebben taakstelling om deze groep huisvesting te bieden.
- In **2016** is verwachting dat dit oploopt naar **58.000 mensen**.

Er is sprake van verschillende vormen van opvang:

- **Reguliere AZC's**: Een asielzoekerscentrum (azc) met een opvangcapaciteit van 300 tot 1500-plus personen.
- **COA-noodopvang**: Hallen en locaties voor paviljoens voor de duur van zes tot twaalf maanden met een opvang-capaciteit van 200 tot 600-plus bewoners.
- **Crisisnoodopvang** : locaties zoals sporthallen, die normaal bij incidenten, rampen of crisis worden gebruikt. Crisisopvang is bedoeld voor in beginsel 72 uur. Gemeenten zijn verantwoordelijk
- **AMV-opvang**: voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen heeft het COA speciale opvanglocaties ingericht. Deze zijn over het algemeen kleinschalig.

Op dit moment is de instroom wat minder, vanwege de winter. Vanaf april wordt weer een piek verwacht. Er zijn nu in de noodopvang enkele bedden vrij, maar deze zullen in het voorjaar weer nodig zijn. Het is belangrijk dat aan de achterkant van de procedure er ruimte komt. Dat wil zeggen dat mensen die een verblijfsvergunning krijgen naar een eigen woonruimte gaan en zo plaatsmaken in de AZC. Er is nu een akkoord tussen gemeenten en het ministerie van Veiligheid en Justitie dat er op korte termijn extra woningen komen voor mensen met een vergunning, zodat er zo'n 10.000 mensen uit kunnen stromen.

De voorzieningen

Asielzoekers krijgen van het COA wekelijks **leefgeld** voor eten en kleding.

Dagbesteding: Volwassenen volgen programma's en begeleidingsgesprekken, afgestemd op de fase van de asielprocedure waarin zij zich bevinden. In het kader van zelfwerkzaamheid is het mogelijk mee te werken aan terreinonderhoud, het schoonhouden van gemeenschappelijke ruimtes en dergelijke. Ze krijgen hiervoor een kleine vergoeding. Ook kunnen bewoners en hun kinderen

meedoen aan cursussen of sporten bij de plaatselijke sportclub. Kinderen die leerplichtig zijn gaan naar **school**.

Open Leercentrum: Om te oefenen met leermiddelen en in contact te blijven met familie en vrienden kunnen bewoners terecht in het Open Leercentrum. Hier staan computers met internet. Ook kinderen kunnen hier hun huiswerk maken. Er is begeleiding van medebewoners en Nederlandse vrijwilligers.

Deze voorzieningen zijn er wel in een AZC, in noodopvang en crisisopvang zijn deze over het algemeen niet of in beperkte mate aanwezig.

De crisisopvang was nodig in de grootste piekperiodes, waarbij het COA 's ochtends soms nog niet wist waar ze 's avonds enkele honderden mensen konden laten overnachten. Uitgangspunt is altijd geweest dat niemand op straat hoefde te slapen en mensen altijd een dak boven hun hoofd moesten hebben. Omdat sporthallen en andere lokaties voor crisisopvang soms slechts beperkte tijd beschikbaar waren, werden mensen van sporthal naar sporthal gebracht. Dit werd beter gevonden dan mensen geen opvang kunnen bieden. Veel gemeenten bleken bereid hun crisisopvanglocaties voor langere tijd beschikbaar te stellen. Sommige locaties zijn van crisisopvang tot noodopvang geworden.

Overzicht opvanglocaties in Nederland

Overzicht asielprocedure

Aankomst in Nederland: Een vreemdeling die asiel aanvraagt in Nederland, meldt zich bij een aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Na aanmelding gaat de asielzoeker naar de centrale ontvangstlocatie (col) in Ter Apel. (ongeveer 3 dagen)

Start Asielprocedure: Na Ter Apel verhuist de asielzoeker voor ca. 12 – 28 dagen naar één van de proces opvanglocaties (pol), waar hij zich verder kan voorbereiden op de asielaanvraag. De Algemene Asielprocedure gaat van start. De asielzoeker verblijft tijdens de asielprocedure in een asielzoekerscentrum (azc).

Verlengde Asielprocedure: Als de IND heeft meer tijd nodig om een beslissing te nemen. De bewoner gaat de Verlengde Asielprocedure in en blijft op het azc wonen.

Asielaanvraag ingewilligd: Als de asielzoeker een verblijfsvergunning krijgt, koppelt COA hem aan een gemeente in de regio van het azc. De bewoner woont op het azc tot hij de zelfstandige woonruimte kan betrekken.

Omdat er zo'n grote instroom is en er 15.000 vergunninghouders in opvang blijven is het zeer urgent om nieuwe locaties te openen. Ook de proceduretijd is langer geworden omdat de IND een grote stroom aanvragen te verwerken heeft. De wachttijd kan oplopen tot een half jaar en er zitten zo'n 10.000 mensen nu in een soort pré-opvang.

Het COA is in overleg gegaan met de Bisschoppenconferentie om te kijken of er leegstaande kerkgebouwen beschikbaar zouden zijn voor opvang. Ook kloosters zouden goede opvang kunnen bieden. In de jaren '80 en '90 is er meer gebruik gemaakt van leegstaande kloostergebouwen. Het aanbod is nu beperkter. Veel panden bieden niet de ruimte die het COA vraagt.